

Latweefchu Uwifes.

Ur augftas Gewefchanaß = Kummissiones ftauu un nowehlefchanau.

Nr. 22. Zettortdeenâ 28tâ Meijsa 1831.

No plehfiga wilka.

Lai nu gan wiffi wilki plehfigi irr, tomehr tee wairak pehz lohpeem ween tihko un zilwekeem ne fo drihtft darriht. Bet pee mums tanni Imâ un 2trâ deenâ schinni mehnefi pehz pufßdeenas tappe no weena neganta wilka us dauds fainneeku gan nibahm ne ween gohwes, aitas, zuhkas un funni, bet arri pafchi ganni to lohpu, weens wairak ohtris mafak, faplehfti un faskahdeta; no kurreem zitti lohpi ne ilgi pehz tam nonihke un zitti wehl taggad wahrgft; bet tee ganni, kurrei tohp ahrsteti, wehl irr dsihwi un kâ zerream, ja tiffai tas wilks ne irr trafs bijs, arri dsihwi paliks. Tam gannam no Raibe mahjahm irr kahdas wahtes galwâ un labbâ rohka darritas un ta freifa aß dikti faskahdeta; weenai masai gannei no Kalne Sihnoneeka mahjahm ta freifa rohka un waigs faframheti; un weenai leelai meitai, no tahm pafchahm mahjahm, kurrâ to masu glahbt feigufees, deggons, waigi, luhpas un labba rohka fiipri eewainoti un dsittas wahtis paliffufchas; tam fainneekam no Stihwera mahjahm, ezzejoht fawu tihrumu, abbas rohkas fakohditas. Pawiffam fawadi tas Raibe fainneeks Jahnis irr ar to wilku bes kahda eerohtfcha zihuijees, un tomehr bes wahtim palizzis, un tas wilks, kas tik nekaunigs ka tas neween rattôs eejuhatus firus, kurrôs zilweks eefchâ fehsch, drihtftejis aiskahrt, bet arri pafchôs mahju Pagalindôs eefchâ nahzis — aisbehdfts prohjam; jo darba laiks, kur zilweki ne warr dauds mahjâ palikt, tapehz arri ne warreja to dabbuht nofift. — Tas patß, kâ dsirdam, effoht Baldohnes-, Leelas Gezawas-, Greenwaldes- un Trappes- muischas pagastôs arridsan nofizzis.

Miffesmuischâ 14tâ Meijsa
1831.

J. P.

8 t a g r a h m a t a.

Sawam zitfahrta ffohlas behnam, Meschawaggara dehlam Schurscham.

Deffchu zeemâ tai 29tâ Merzes deenâ 1831.

Mihlais Schurschis!

Lai Lewi fehi gramatina mundru un weffelu atrohd — weffelu Lawu tehwu un mahti, weffelas Lawas mihlas mahfinas. Kâ Lew taggad klahjahs, kâ Deews teem mihleem Lawejeem lihds? — woi Tu arri wehl raksti, lassfi, rehkina un dseedi? — Kâ lohti es preezaschohs, kad Lewi kahdureis ne ween leelaku, bet arri gudraku atraddifchu, kad dsirdeschu, ka Tu weens gohdigs zilweks effi. Es tew firsnigi luhdsu: dsennees us labbeem darbeem, klaußi tehwu un mahti, ne fkattees pehz tahdeem, kas few negohdigi usneffahs. — Rohpi arri zit spehdams fawu meefu, fkaidri masgadamees, fkaidras faufas drehbes gehrbamees, mehrem ehsdams un dserdams.

Mehs schè effam wairak kâ 40 ffohlas beedri, wiffi jaunekli no manna dischuma. Mums gauſcham pulks jamahjahs; 4 ffohlmeisteri, kas iddeenâs 8 lihds 10 stundu ar mums ffohlu turr. Wehl muhsu ffohlâ pahri pahr 200 jaunakeem behneem, kurreu starpâ lohti gudri rohdaß. Behrni no peezu gaddeem jaw fanahl ffohlâ. No 10 lihds 12 gaddeem jaw melbjas dseed, lassa, raksta un rehkina; behrni no 12 lihds 15 gaddeem wiffas fwehtas buhschanaß, tohs fwehtus zilwekus no Bibbeles un muhsu tizzibas gabbalus simm fkaidri isstahstift. Ur Deewu! Lewi, tawus wezzakus, tawas mahfes apkampj dohmâs

Laws ihsts draugs
A n d r e j s.

Teiz' to Rungu, manna dwehsele,
un ne aismirski wissu, fo winsch
tew labba darrjis.

Schweizeru semmè irr tumu pee Wahzsemmes
prett seemela puffi. Schai semmè gan drihs wis-
sur augstus kalnus, un plattas woi schauras
eeleijas ween reds. Tee kalni brihnum augsti, tà
fa winnu wirsgallus daschubrihd ne warr redseht,
tapehz fa padebbeschi tohs apklahj; un kad simts
un wairak tahdu tohrnu, fà Rihgas Pehtera-
basnizas tohrns, zittu pahr zittu listu, tad da-
scha kalna augstumu wehl ne panahktu. Scho
kalnu appaksch=puffè irr beesi meschi un sahlay-
nas plawas. Kad augstaki kahpj, tad taukas
gannibas atrohn, kas lohpeem sewischki derrigas,
un fur Schweizeru ganni zauru wassaru miht,
fawus lohpus gahnidami, un sweestu un seeru
fakrahdami. Wehl treschâ augstakâ weeta tee
akminaini kalnu = wirsgalli ween irr redsami,
kas stahwu us debbesun zellahs, un kas woi
gluschi pliffi irr, bes semmes un sahlehm, woi
ar dsilleem sneegeem un leddu apklahti, kas ne
kad, arri paschâ wassarâ ne atkuhst; jo wirs
tahdeem augsteem kalneem faulei nau ne kahds
spehfs, un weenumehr irr seemas-falna ween. —
Siltakâ laikâ gan noteek, fa tee sneegi us tah-
deem stahweem akmina-kalneem leijes mallâ druf-
zin atkuhst; tad tee noschluf eeksch eeleijahm,
un tur krahjahs. Tomehr tee sneegi arri tur ne
atkuhst; un tur irr eeleijas, kas jau no laika
galla ar sneegeem un leddeem lihds mallai irr pil-
nas, tik fa no appakschas uhdens istekf. Tah-
das eeleijas, fo par gletschereem sau, iskat-
tahs tà fà juhra, kas us weenreis ar wisseem
wilneem buhtu fasallusi; un dasch tahds glet-
schers puss juhdses plattumâ, un 3 juhdsu gar-
rumâ. Pa wirsu zilweks gan warr staigabt, jo
tee sneegi irr zeeti, fà akmins; tomehr ta irr bai-
liga leeta, tapehz fa schur un tur leelas un dsil-
las eeses (woi aissas) rohnahs, kas daschubrihd
ar sneegeem no wirsus irr aisputtinatas, un retti
ween zilweks teek glahbts, kas tur eekriht. Ta-
pehz tee fungi, kas wissus schohs brihnumus
Schweizeru-semmè gribb redseht, waddonu par-
naudu nemm, kas wissas weetas labbi pasihst. —

Schai augstakâ widdû arri tahs kalnu-kasas dsih-
wo, fo par gemsehm sau, un fo drohschi med-
dineeki tur ar leelu dsihwibas-breesimu usdsenn un
schauj.

Tahds meddineeks arri par waddonu bij kah-
deem jauncem Schweizeru-kungeem, kas sawas
tehru-semmes augstus un brihnischkigus-kalnus
gribbeja pasihst. — Kad tee ne tahli no kahda
gletschera bij nahkuschi, tad tas waddons,
us to rahdidams, fazzija, fà to sauohht. (jo ik-
katram gletscheram irr saws sawahds wahrds);
bet turflaht winna azzis palikke affaru pilnas.
Wimi waizaja, kapehz raudoht? un winsch
fazzija: ak fungi mihli, tahs irr preeka = un pa-
teizibas = affaras! Wan buhtu grehfs, ja es,
schai weetai garram eedams, Deewa un winna
spehzigaliga paliga ikreis ar pateizibu ne peeminne-
tu. — Te, mihli fungi, tè us scha pascha glet-
schera — woi redseet tur to pelleku strihpi wirs
leddus? — ta irr eese, dands assu dsillumâ, un
dibbinâ, appaksch teem sneegu-kalneem, leddus-
uhdens teek ar straumi! — Zuhd gan warrat
dohmaht, fa zilweks zes glahbschanas irr pa-
suddis, kas, zellu ne sinnadams, tur eekriht,
kad ta wiltiga sehfna appaksch winna kahjahm
luhst. — Nu schè, us scha gletschera, schai
eese es preeksch kahdeem gaddeem sawu nahwi
buhtu atraddis, ja Deews ar sawu wissuspehzigu
rohku man tà fà ar brihnumu ne buhtu isglah-
bis. Diwi meddineeki un es treschais, mehs,
kahdas gemsu-pehdas redsejuschki, tahm pakkat
dsinnamees. Tas gletschers wissur ar sneegeem
bij aisputtinahts, un kamehr mehs tahs pehdas
ahri dsinnam, tad us weenreis sneegi semm man-
nahm kahjahm sagramme, un es tai eesa eekrittu.
Jau es labbu gabvalu hiju nokrittis, tad, wehl
spehdams atdsihtees, es rohkas un kahjas frih-
toht issteepu, zil warredams, tà fà pee abbahm
leddus-seenahm atspeedees, pahr uhdeni kahr-
dams palikku. Tik fo manni beedri man wairs
ne redseja, tad tee man bailigi sauze. Es atbil-
dedams teem meddineeka-sihmi dewu, fa es wehl
dsihws effoht, un winni man apsohlija, wissu
darriht, fa man warretu glahbt. — Nu tee
mihli draugi schiglaki ne fà gemses juhdsu sem-
mes us tuwaku ganna-buhdinu skrehje. Wet es,

ar rohkahm un kahjahm prett leddus-seenahm at-
 speedees, sawu nahwi gaidiju; jo es, jau glu-
 schi safallis ikfatra azzumirkli jo dsittak noschluf-
 ku, un kahjas jau lihds zektem leddus-uhdeni
 bija. — Pehz kahdahm stundahm es dsirdeju,
 ka beedri man sauze, un kad es biju atbildejis,
 tad winni strikki notaide, kas bij safeets no
 slohgsnehm, fo tee no gultas-dekka bij sagreesu-
 schi. Ar leelahm mohkahm ween man isdewehs,
 to ap meesu apfeet. Nu winni wiffi notal wilke,
 un es jau tik tahli biju, ka man ar rohkahm war-
 reja kert; tad strikkis pahrtuhke un es ar strikka-
 gallu ap meesu tikpat dsilli, ka papreekschu, no-
 frittu. Bet nu behdas bij leetakas; jo rohka
 man bij pahrluhfsufi, un es tadehl jo masak speh-
 ju, pats fo darriht glahbbamees. Tomehr
 firds wehl bij drohscha, tikpat man, ka beedreem.
 Winni, tohs slohgsnes atkal us pussi dallijuschi,
 strikki taifija garraku, un to atkal ohtru reisi no-
 laide. Bet, lai rohka arri bij puscha, tomehr
 es to strikki ap meesu spehju apfeet, un man-
 neem draugeem nu ar wahjaku rihku labbak lai-
 mejahs: winni man no atwehrtu kappu pee mih-
 kas gaisminas uswilke. — Nu, fungi mihli,
 woi es tad sawu muhschu gan warretu aismirft,
 zil schehligi Deews man palihdsfejis? woi man ne
 peenahkabs, winnam no firds pateift, zeekahrt
 schè garram eemu? — Tee fungi winnam pa-
 teize, ka winsch teem to bij stahstijis, un winni
 arri schè affinne, ka Deews to zilweku ne at-
 stahj, kas ar drohschu prahthu winnam usfizz.

Croon.

N a b b a g s f i r m g a l w i s .

Es swechus swechus redseht gahju:
 No pilefchtas us Uhrrigu,
 Ar ohrtu kabbatà es dewohs us to mahju,
 Kur rahda tahdu brihnumu,
 Un mannis preekschà staigaja
 Kahds namneeks baggatais ar lepnu prahtu,
 Kas staigajohht weht flaitija
 Tohs augtus fo tam dahwinatu
 To pilnu kuggu swehtibu;
 Tas namneeks Orgons gahje preekschà
 Bet pirms pee swehream nahzam eelschà
 Mums fastappe kahds nabbadsinsch,

Wezs wahrgulis, kam galwa trihzeja,
 Un firmi matti bij bet feija gohdiga;
 Ir neko ne luhdsis-gan schehlojamè bij winsch.
 „Al Deewin! kas par man apschelosees?
 „Man slahpst itt breefmigi, bet nau ne kahdas
 naudas!
 „Us zittureisi lahgt es gribbu sargatees
 „Jo Deews gan fluffinahs driht mannas gruhtas
 gaudas
 „Zaur swehtu nahwi man no behdahm atpestihs!
 „Al schehligs Deews! lai ta jell atnahf driht!“ —
 „Tà nabbags waimanna. — Fo baggats teiz tur
 pretti? —
 „Tu peedsihwojis tahdu leelu wezzumu,
 „Tapehz us sawu kappu azzis metti!
 „Kam naudas prassi wehl us dserschanu?
 „Beskaunigs deedelneeks! fo pasauke reds rettit!
 „Woi tew wehl peedfertees buhs brandwihna
 „Un peedsehrees birt kappina?
 „Kas taupjis jamiba, tam ne truhft wezzas dees-
 nas.“ —

Tà aiseet neschehligs. — Un simtas affaras:
 No wezza tehwa waigeem semurè birruschas. —
 „Al Deews! tu simi wiff? un dohminas ikweenas?
 „Irr tawa preekschà atklatas!“ —

Tà sauze firmgalwis. — Es ne spehj walbitees,
 Jo man irr mihksta firds, tapehz man schehl pateef.
 Es winnam bailigi eedewu ohrtu naudas,
 Fo tehreht gribbeju par swehru flaitischan,
 Lai nabbags atspirgstahs, lai beigtu winna raudas
 Lai atkal palautohs us Deewa gahdaschan.
 Pats sawas affaras es winnam paslephu,
 Ar leelu steigchanu no winna aigahju.
 Bet atpalkat winsch manni sauz:
 „Zuhs effect miffeschees, ta nauda irr parbaudf,
 „Man ne gribbahs juhs krahpt, al dohdeet man til
 ween,
 „Ka stohpu allutin es warru dsert scho deen.“ —

Es winnam athildu: „Lai paleef tewim wif,
 „Es redsu, ka tu paligu gan effi pelnijis,
 „Ar kahdu glahsi wihna spirgtees warri!
 „Bet, mihlais draugs! tad teiz man arri,
 „Kur tawa mahjas weet?“ — Winsch nammu
 rahbija.
 Zurp aigahju es ohtra rihsta agrumà.
 Un zekà staigajohht es dohmaju pee fewis,
 Kas no ta jautajams, ka tam buhs palihdsch,
 Jo tikkai masumu es walfar biju dewis.
 Bet man tà waizajohht, kur to warr ismekleht,
 Zau fluddinaja man, ka ne fenn effohht nomirris.

Wehl winna lihks rahbija to paschu gohda gihmi
 Ro dshw's mnms wakkar bija rahdijis,
 Un wehl par nabbadfibas sihni
 Pee winna zeetas ziffas gulleja
 Gan maises reezens, gan ir dseefnu gramata.
 Ak kaut jell sibstulis te buhtu klastu,
 Kas wakkar wehl ar zeetu prahtu
 Tam teedse atspirgshanas malzinu,
 Preeksch tuwas nahwes stundinu!

Ko zeetas firbis dshrehs deena pastara,
 Kad Kristus sohdiht nahks nu debbes gohdiba?

„Es biju isfalzis, bet juhs ne effect wif
 „Man ehbinajusch; es biju noslahpis,
 „Juh's uhdens malzinu man effect aisleegusch,
 „Kad biju neweffels, man ne apraudsijusch,
 „Tad eita noht no man eeksch elles ugguni,
 „Pee debbes laimes juhs ne nahkseet muhschigi!“
 R — g.

Teefas flubdinashanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
 tohp no Uggahles pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas
 taisnas parradu prassishanas pee ta Uggahles fain-
 neeka Ziltannei Steppan buhtu, kas nespehziabas un
 inwentariuma truhkuma dehl pat's sawas mahjas at-
 dewis, un par kurra mantu konkurse nolifka irr, aizi-
 nati, pee saundeschanas sawas teefas, lihds 4tu Juhli
 mehnescha deenu schi gadda, kas tas weenigais isflehg-
 shanas termihns, ar sawahm prassishanahm pee
 schih's teefas peeteiktees, jo wehlafti neweens wairs pee-
 nemts taps.

Uggahles pagasta teefa tanni 7ta Meija 1831. 2
 (S. W.) ††† Pohge Didschis, pagasta wezzakais.
 (Nr. 8.) C. Freyberg, pagasta teefas srihweris.

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
 ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walsts ic. ic. ic.,
 tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu prassishana-
 nas pee to Leelas Behrses fainneeka Wezz Jenku
 Jndrika buhtu, par kurra mantu konkurse spreesta,
 aizinati, lihds 6tu Juhni deenu f. g. pee schih's pagasta
 teefas peeteiktees, sawas prassishanas un winnu pa-

rahdischanas usdoht un tad sagaidiht ko teefa pehz lik-
 kumeem spreedihs.

Leelas Behrses pagasta teefa 23schâ Meija 1831. 2
 (Z. S. W.) ††† Ruhje Zehlab, pagasta wezza-
 kais.

(Nr. 130.) Romanow, pagasta teefas srihweris.

No Reschumuischas pagasta teefas tohp passubbi-
 nahts, ka pehz Dohbeles aprinka teefas spreeduma
 tanni 17ta Juhni f. g. pee schih's pagasta teefas dascha-
 das lectas, ta lohpus, kastes, flapjus u. t. j. p., kur-
 ras teem Zehlabamuischas magasihnes un teefas-wih-
 reem par nepeepilditu magasihnes parradu eenemschana-
 nu irr atnemas, us uhtropi par flaidru naudu taps
 pahrhohtas.

Reschumuischas pagasta teefa 14ta Meija 1831. 2
 ††† Rugreen Dahwe, pagasta wez-
 zakais.

(Nr. 101.) Janischewsky, pagasta teefas srih-
 weris.

Tanni 20ta Juhni f. g. taps eeksch Kalnazeemas
 muischas kummohdes, krehfli, galbi, speegeli, gul-
 ta drahnas un wehl zittas mahju lectas teem wairak-
 sohltajeeem uhtropê pahrhohtas.

Kalnazeemas pagasta teefa 23schâ Meija 1831. 3
 ††† Andreis Kraukle, peeschdetais.
 Nott, pagasta teefas srihweris.

Zittas flubdinashanas.

Eeksch Krohna Kluzmuischas flauzami lohpi no Jah-
 neem 1831, us renti isdohdami, un taps pee Uru-
 muischas pagasta teefas tanni 23schâ, 27ta un 30ta
 Meija mehnescha schinni gadda isshliu, kas zaur
 scho sinuams darrihts tohp. I

Pee tahs lihpmas schrgas, kas taggad scheit roh-
 nabs, es mannu ettiki wisseem brohschi warru usteikt,
 jo tas ne ween flaidrs no sweschas smalkas un pee wif-
 seem ehdeneem derrigs, bet wehl ihpafchi geld ar to
 istabas aplaisiht un fwehpinahst, rohkas un waigu
 masgaht un mutti isfalliht. Ka arridsan nabbagi lau-
 tini scho ettiki kas prett flimmibu farga, jo lehtaki war-
 retu nopirkt, tad es no tahs pirmas labbakas surtes
 to shohpi par 15 sudraba kapeikeem un no tahs wees
 glakas surtes par 6 sudr. kap. gribbu pahrhoht.

Zelgawa 21ma Meija 1831. 3
 Wilh. H. Schmoelling,
 eeksch leelas eelas blakkam horst namma.

3 f t z u d r u c k e n e r l a u b t .

Im Namen der Civiloberverwaltung der Ostseeprovinzen: F. D. Braunschweig, Censor.

No. 272.